



JAARVERSLAG 2020

KRING ANDRAGOLOGIE

Met veel genoegen biedt het bestuur van de Kring Andragologie hierbij het jaarverslag 2020 aan. Net als in de verslagen van vorige jaren worden de verschillende activiteiten beschreven en worden enkele gegevens over de organisatie van de Kring gepresenteerd.

1 ACTIVITEITEN: KRINGBIJEENKOMSTEN

Nieuwjaarsreceptie (14-1-2020)

Deze bijeenkomst (locatie: Amsterdamse Academische Club) werd bezocht door ongeveer 40 mensen. In zijn Nieuwjaarspeech ging voorzitter Paul Oomen kort in op de ambities en voornemens van de Kring voor het jaar 2020. Vervolgens volgde een 'kijkje in keuken van het Kringprogramma'. Verschillende docenten hielden een korte inhoudelijke inleiding op de programma's: Nico Koning (/Hans Achterhuis) en Dorien DeTombe (/Cor van Dijkum).

Ledenvergadering (4-11-2020)

De vergadering stond gepland voor 21 maart 2020 in de Eggertzaal van de Nieuwe Kerk, maar hebben wij vanwege de Corona-situatie moeten verplaatsen naar 4 november 2020. Deze ledenvergadering op 4 november vond online plaats via Zoom. Aantal deelnemers: 26.



2 ACTIVITEITEN: LEZINGEN

Masterclass Maatschappelijke Complexiteit

Deze masterclassreeks vond plaats op woensdagavonden in januari 2020 tot en met juni 2020. In de maanden januari tot en met juni 2020 hebben tien bijeenkomsten van de Masterclass Maatschappelijke Complexiteit plaats gevonden. Voor een deel fysiek in onderwijsruimten van de UvA, voor een ander deel vanwege de coronamaatregelen via Internet met behulp van de software ZOOM. Docenten waren: Dorien DeTombe en Cor van Dijkum. Aan de Masterclass deden vier enthousiaste deelnemers mee die betrokken waren bij verschillende maatschappelijke praktijken. Er werd uitgebreid kennis gemaakt met de wijze waarop met hulp van de COMPRAM-methode complexe maatschappelijke problemen kunnen worden geanalyseerd en aangepakt. Ingegaan werd op de theorie en de methode van de COMPRAM-methode en de wijze waarop daarmee complexe maatschappelijke problemen kunnen worden geanalyseerd. Als integraal onderdeel van de COMPRAM methode werd vervolgens kennis gemaakt en geoefend met de systeem dynamica en de software (Stella) waarmee systeem dynamisch modellen van complexe problemen kunnen worden ontwikkeld. Modellen die uiteindelijk bruikbaar werden gemaakt voor het aanpakken van complexe problemen in de maatschappelijke praktijk van de deelnemers.

De casuïstiek uit hun eigen praktijk die de deelnemers in de cursus inbrachten bleek zowel voor de theorie, de methode en de oefeningen illustratief en leerzaam. Zij gaf ook aanleiding tot levendige uitwisselingen van informatie en ervaringen tussen de deelnemers en docenten. In een evaluatie waren dan ook de deelnemers unaniem positief in hun oordeel over de cursus. Zoals te illustreren is aan de hand van het volgende citaat uit de evaluatie van de cursus: *"Ik vond het een feestje, uitdagend, interessant en veel geleerd en dan ook nog zaken die mijn werk beter zullen maken."*

Collegereeks Sociaal Domein en Creativiteit

Deze reeks vond plaats van oktober 2019 t/m februari 2020. Deze collegereeks gaat over anders kijken, denken en samenwerken in het sociaal domein. Hoe kunnen creatieve denkprocessen en creatieve samenwerking bijdragen aan een nieuw soort oplossingen voor het sociaal domein. Elk college deelden een toonaangevend onderzoeker uit het sociaal domein én een grensverleggende, geëngageerde kunstenaar of creatieve professional met verstand van het sociale domein hun kennis over een specifiek thema en gingen zij onder leiding van een moderator met elkaar in gesprek. Sprekers zijn: Erik Jansen en Wytske Lankester, Manon van Hoeckel en André Schaminée, Max Huber en Elisa Passavanti, Roeland van Geuns en Irene Müller, Judith



Schoot Uiterkamp en Maurice Magnée. Moderator: is Evelien Vos. Aantal deelnemers: 22.

N.B.: op 24 maart 2020 & 2 april 2020 stonden als onderdeel van een nieuwe editie *Capita Selecta Sociaal Domein* twee colleges gepland. Deze hebben wij vanwege de Corona-situatie verplaatst naar 9 maart 2021 (Naar democratiserende sociaal werk praktijken door Jeroen Gradener) en 25 maart 2021 (Gloedvol samenleven in morele diversiteit door Sawitri Saharso). De twee colleges zullen hoogstwaarschijnlijk online plaatsvinden en ook op locatie als de situatie het t.z.t. toelaat.

Collegereeks Omgaan met Ressentiment 2020/2021

Ressentiment is gestolde onvrede. Het thema ligt in het verlengde van de studie over geweldbeteugeling van Achterhuis/Koning in het boek *De kunst van het vreedzaam vechten*. In deze collegereeks behandelt docent en filosoof Nico Koning samen met de deelnemers een aantal nieuwe teksten met nieuwe gedachtegangen, gecombineerd met teksten van de verschillende gastsprekers. Aantal deelnemers: 17.

De eerste drie colleges vonden plaats op 6 februari, 20 februari en 5 maart op de UvA. Vanwege Corona zijn de resterende colleges die gepland stonden t/m mei verplaatst naar het najaar. In oktober hebben wij de collegereeks kunnen hervatten. Met hybride onderwijs: op 21 oktober en 28 oktober vonden de colleges zowel online (via Zoom) als op locatie (Huis van de Wijk Buitenveldert) plaats. Op 11 november vond het college uitsluitend online plaats.

De volgende gastsprekers namen deel: 6 februari Paul Oomen over emotietheorieën en het gesprek als aristotelische oefening, 5 maart Gertie Blaauwendraad over Emancipatie en zelfdiscipline, 28 oktober Wytske Versteeg en Jeroen Oomen over hoe westers volkswede is, 11 november Stijn Sieckelinck over de wortels van radicalisering. De laatste twee colleges vinden plaats eind januari/begin februari 2021.

2 ACTIVITEITEN: WERKGROEPEN/ PLATFORMGROEPEN

Samenwerkingsverband Learn for Life (Lfl) en de kringen Sociale Geografie en Andragologie

Deze partners organiseren met meerdere andere partners studiedagen over problemen die spelen op het platteland. In 2020 was het de bedoeling om samen met de Agrarische Hogeschool 's-Hertogenbosch (HAS) een studiedag te organiseren over



de verhouding platteland–stad en hoe daarbinnen gewerkt kan worden aan oplossingen van de problemen van krimp en klimaat.

Samenstelling werkgroep: Frans Vader en Henk Hijink (LfL), Bram Smeijers (HAS), Ton Notten en Gerrit Kappert (Kring Andragologie).

Vanwege de corona maatregelen is voorlopig een fysieke bijeenkomst niet mogelijk. Op dit moment wordt onderzocht of een literatuurbundel of een dvd met digitale lezingen een mogelijk alternatief is. De werkgroep is 2x fysiek en 3x digitaal in overleg geweest.

Werkgroep verduurzamen

Na het symposium ‘Verduurzamen’ in november 2019 heeft het bestuur besloten de oproep van de bezoekers op het symposium te honoreren en het thema permanent onderdeel te laten zijn van de activiteiten van de kring. Samenstelling werkgroep: Dinie Goezinne, Cor van Dijkum, Margreeth Broens, Dhian Sioe Lie en Gerrit Kappert (voorzitter). In 2020 is de werkgroep alleen digitaal (éénmaal) bij elkaar geweest.

Platformgroep Theorieontwikkeling Sociale Veranderkunde

In de andragologische theorievorming is er in Nederland tot nu toe te weinig sprake geweest van een middelpuntzoekende benadering waarin systematisch vanuit een gezamenlijke omschrijving van de eigen logica van het kennisgebied werd gezocht naar theoretische uitwerkingen hiervan. Om niet opnieuw, zoals in het verleden, terug te vallen in een grenzeloze diversiteit van onverbonden invalshoeken, theorieën, thema’s en opvattingen en om niet in de eigen bubbel te blijven hangen, heeft het huidige bestuur van de Kring Andragologie in haar *Stellingname bestuur* (2017) een aantal kenmerken van het kennisgebied bij elkaar gezet die volgens haar breed worden gedragen. In 2020 heeft de nieuw opgerichte platformgroep dit stuk vertaald naar de volgende zes basiskenmerken van sociale veranderkunde om van daaruit belangrijke geachte, hedendaagse publicaties te gaan analyseren: interdisciplinair wetenschappelijk perspectief, interventiegerichte logica, sociale oriëntatie, brede visie op waarheidsvinding, werkelijkheidsdefinitie en methodologie, normatieve logica en gerichtheid op praktische handelingskennis.

Met deze basiskenmerken is de groep belangrijk geachte hedendaagse publicaties gaan analyseren om te kijken hoe die kenmerken hierin worden gepraktiseerd en in hoeverre die hypothese mogelijk moet worden weerlegd. In 2020 zijn de volgende zes boeken geanalyseerd: *The Systems View of Life* van Capra/Luisi 2014; *Kairos en Chronos in de GGZ* van Bert Vendrik 2019; *Identiteit en meervoud*, proefschrift van Henk Geertsema 2004; *Dynamiek en diagnose* van Geertsema/Kloppenburger 2011;



Veranderen in meervoud van Gerard Donkers 2020, en *De eenheid van leven* van Fritjof Capra 2002. Het resultaat is een diepgaande analyse in de vorm van een eindverslag van elke publicatie. Na analyse van ongeveer dertien publicaties zal worden gekeken wat is bijgeleerd en wat zinvolle vervolgstappen zijn.

Ieder lid van de platformgroep heeft daarnaast en in samenhang met de gezamenlijk gekozen publicaties, ook een eigen thema als maatschappelijk vraagstuk met eigen literatuurbronnen gekozen. Ieder is bezig om dit thema verder uit te werken. Na bespreking van de gezamenlijke publicaties wordt overgegaan tot bespreking van ieders uitwerking.

Mogelijk gaat dit alles mettertijd leiden tot een gezamenlijke publicatie.

In het komend jaar zal ook de externe strategie naar buiten toe worden vormgegeven, uiteraard binnen de grenzen die de coronapandemie toelaat. Zoveel mogelijk mensen binnen en buiten de Kring Andragologie die in Nederland en Vlaanderen zijn geïnteresseerd in theorieontwikkeling sociale veranderingkunde, zullen actief bij het platform betrokken worden. De nieuwe website van de Kring zal hierin een belangrijk rol spelen.

Gerard Donkers, Wilfred Diekmann en Nelly Labrie vormen het coördinatieteam van de platformgroep.

Project Innovatief Praktijkgericht Onderzoek (PION)

[Project Innovatief Praktijkgericht Onderzoek \(PION\)](#)

Het PION project is een samenwerking van de UvA Alumnikring Andragologie en de NOSMO. PION staat voor: Praktijkonderzoek in ontwikkeling.

De deelnemersgroep kent naast Kringleden vertegenwoordigers uit het onderzoeks- en hoger onderwijsveld. PION zet zich in om met name participatief praktijkonderzoek meer onder de aandacht te brengen en werkt aan de verdere ontwikkeling ervan.

Na een aantal succesrijke jaren met discussies, presentaties en publicaties vonden de coördinatoren (ondergetekenden) het begin 2020 de tijd om zich te bezinnen op de activiteiten van de groep. Daarbij vroegen zij zich af of de in 2019 begonnen zoektocht naar praktijkonderzoek waarmee de transitie naar een duurzame samenleving ondersteund kan worden niet vervolgd kon worden in de follow-up van het symposium 'verduurzamen vanuit een sociaal veranderkundig perspectief'? Een symposium dat in november 2019 door de Kring werd georganiseerd. Met name als



het gaat om het bedenken, bediscussiëren en uitvoeren van onderzoek zou de groep daarbij een goede rol kunnen vervullen. Helaas kon dat voornemen vanwege de beperkingen die de corona lockdown maatregelen met zich meebrachten, ook op de UvA, niet actief in discussie en uitvoering worden gebracht. Wel hebben de coördinatoren intussen mogelijkheden verkend, samen met een initiatiefgroepje, voor een in 2021 een seminar online in te organiseren naar aanleiding van het boek van Fritjof Capra & Pier Luigi Luisi 'The Systems View of Life: A Unifying Vision' in 2014 uitgebracht door Cambridge University Press.

Cor van Dijkum & Wilfred Diekmann

Educatiegroep van de alumnikring andragologie in 2020

De educatiegroep heeft in 2020 drie vergaderingen gehouden: met Zoom op 18 juni, 16 oktober en met Teams op 25 november.

De focus is: *Leren door volwassenen in veranderingssituaties*, dit mede als follow-up van de invitational conference “Leren veranderen en veranderen leren” in mei 2019. Als vervolg op deze conferentie hebben we een notitie geschreven (juni 2020) waarin we hebben vastgelegd hoe we verder willen met de educatiegroep. Doel/activiteit: We zien ons als een studiegroep die literatuur over leren van volwassenen bestudeert, in het bijzonder non-formele educatie en informeel leren. In eerste instantie in een inner circle, later in bredere kring, waarschijnlijk als een Nederlandse community van EPALE (Elektronisch platform voor volwasseneneducatie in Europa), d.m.v. bestudering van literatuur. Hiervoor ontwikkelen we een raamwerk, rekening houdend met ‘Aandachtspunten bij de analyse van publicaties’ van de Platformgroep van de Kring.

Nevendoelen zijn: non-formele educatie en informeel leren op de kaart zetten en aanvullend zijn t.a.v. twee groepen van de Kring, nl. de Platformgroep en de Verduurzamengroep.

De educatiegroep werkt samen met Learn for Life (LfL), een Nederlandse netwerkorganisatie voor lokale, regionale en nationale organisaties die actief zijn in het brede veld van non-formele educatie voor volwassenen en daarbij het ‘Manifest voor volwasseneneducatie in de 21^e eeuw’ als uitgangspunt neemt, o.a. internationale projecten entameert en het Festival van het leren organiseert.

Samen met LfL wordt in 2021 de leergang “Op weg naar een lokale agenda levenlang ontwikkelen” online aangeboden voor lokale beleidsambtenaren. Te beginnen met een testmodule voor een geselecteerde groep. Deze leergang is een bewerking van de eerder aangekondigde leergang.



Leden van de educatiegroep sinds oktober 2020:

- Margreeth Broens, andragologe, zelfstandig praktijkonderzoeker o.a. in volwasseneneducatie, natuur- en milieueducatie en buurt(huis)werk, bestuurslid van de Kring en LfL.
- Dinie Goezinne, andragologe, was hoofd van de afdeling vormings- en ontwikkelingswerk ministerie van (nu) VWS, bestuurslid van de Kring.
- Jumbo Klercq, zzp'er, werkte in het internaatsvormingswerk, is o.a. ambassadeur van EPALE.
- Yvonne van der Heijden, andragologe, jarenlang werkzaam als directeur ROC, educatie met uitvoerend welzijnswerk, bestuurslid van LfL, is nu regiomanager sociaal domein
- Mariola Gremmen, studeerde pedagogiek, onderwijskunde en psychologie, gepromoveerd, verbonden aan Hogeschool Avans, is onderwijskundig adviseur, geeft workshops en doet praktijkonderzoek o.a. over innoveren en motiveren, leven lang leren.

3 BESTUUR

Het bestuur bestond in 2020 uit de volgende leden:

- Drs. Dhian Sioe Lie: voorzitter sinds 4 november 2020.
- Drs. Gerrit Kappert: penningmeester, bestuurslid sinds 2011.
- Drs. Evelien ten Napel: secretaris vanaf 1 augustus, 2019, bestuurslid sinds 2016
- Dr. Gerard Donkers: bestuurslid sinds 2016.
- Drs. Paul Oomen: bestuurslid sinds 2016 (was voorzitter tot 4 november 2020)
- Drs. Dinie Goezinne: bestuurslid sinds 2018.
- Prof. dr. René Hoksbergen: was bestuurslid sinds 2010 t/m 23 maart 2019.
- Drs. Wilfred Diekmann: was secretaris tot 1 augustus 2019, was bestuurslid sinds 2014 tot 31 januari 2020.
- Drs. Truus Ophuijsen: was bestuurslid van 2008 tot 4 november 2020.

Het bestuur is in 2020 5 keer bijéén geweest.



5 COMMISSIES

Kascommissie

De leden van de kascommissie: Hans Evers en Joep Schrijvers. Beiden hebben aangegeven ook in 2021 de commissie te willen vormen.

Fonds Andragologie

Het Fonds Andragologie is in 2010 ingesteld als een 'Fonds op naam' van het Amsterdams Universiteitsfonds (AUF). Het Fonds legt verantwoording af aan het bestuur van de AUF en rapporteert aan het bestuur van de kring. In 2019 is besloten om de Besteding Adviescommissie Commissie (BAC) samen te voegen met de Commissie Fondswerving. Argumentatie: maatschappelijke projecten die de kring wil ontwikkelen zorgen zelf voor hun financiering, eventueel kan' het fonds op naam' een bijdrage leveren.

Samenstelling nieuwe commissie : Dr. Frank Cornelissen (FMG), Willemy van Enckevort (donateurs), Dinie Goezinne (donateurs), Gerrit Kappert (penningmeester). Taken commissie: donateurs informeren over werk/beleid kring en adviseren aan AUF over verzoeken bestuur kring t.a.v. inzet fondsgelden.

6 GEGEVENS OVER DE KRING

Leden

Het aantal leden van de Kring was op 15 december 2020: 247.

In de voorgaande jaren: 265 (2019), 278 (2018), 270 (2017), 267 (2016), 270 (2015), 272 (2014), 282 (2013), 280 (2012), 274 (2011), 245 (2010), 220 (2009), 174 (2008).

Overledenen

Wij herdenken de volgende leden:

- ❖ Engelen Hengeveld, overleden 26 maart 2020, Andragologie 1988
- ❖ Arnold Heertje, overleden 4 april 2020, Economie (promotie) 1960
- ❖ Jan Monasso, overleden 5 augustus 2020, (PSF faculteit gestudeerd in de jaren '60, de voorloper van Andragologie)
- ❖ Janneke van Mens-Verhulst, overleden 27 november 2020, Andragologie 1972

Wij herdenken de volgende andragologen (geen lid):



- ❖ Tom Fris, overleden 13 januari 2020 – Sociale psychologie en pedagogiek 1966
- ❖ Henk Lenders, overleden 11 september 2020 – Andragologie 1970
- ❖ Elly Ploeger-Schaapman, overleden 24 januari 2020 – Sociale psychologie en pedagogiek 1956
- ❖ Ferrie Veen (exacte overlijdensdatum onbekend) – Andragologie 1974
- ❖ Anna Spierings, overleden **4 november 2020** – Andragologie 1972

Secretariaat

Ook in 2020 werd het secretariaat verzorgd door Hanneke v.d. Veen (i.s.m. Thea Cohen – tot 1 juli 2020).

Naam- en adresregistratie

Thea Cohen (tot 1 juli 2020) & Hanneke v.d. Veen

PREMM-groep

De PREMM-groep is een groep vrijwilligers die onmisbaar is bij de voorbereiding en uitvoering van activiteiten. De groep bestond in 2020 uit: Pim Groeneveld, Riekje Merjenburgh en Marlette van Kleef. De coördinatie ligt in handen van Hanneke v.d. Veen.

Andragologie.org websitegroep

Paul Reehuis en Cor van Dijkum (webmasters) en Thea Cohen (tot 1 juli 2020 – webredactie). In 2020 zijn Dinie Goezinne, Evelien ten Napel en Wilfred Diekmann bezig geweest met het vernieuwen van de inhoud op de website.

7 Communicatie. Websites, E-mail en LinkedIn

Websites:

- ❖ www.alumni.uva.nl/andragologie
- ❖ www.andragologie.org

LinkedIn:

- ❖ <https://www.linkedin.com/in/kringandragologieuva>
- ❖ <https://www.linkedin.com/groups/2985504>



Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

De Kring heeft in 2020 een aantal nieuwsbrieven verstuurd naar haar leden en belangstellenden. Daarnaast is voor de aankondiging van (online) bijeenkomsten, colleges en evenementen gebruik gemaakt van berichtgeving en het posten van flyers op bovengenoemde websites en berichten op LinkedIn.

In de Coronatijd heeft de Kring Andragologie haar weg gevonden naar het online communiceren. Voorbeelden daarvan zijn de ledenvergadering, colleges, en vergaderingen van het bestuur en diverse werkgroepen/commissies die online plaatsvonden.

Contactgegevens

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam
Valckenierstraat 65-67, REC J/K B.63
1018 XE Amsterdam

N.B.: bovenstaande secretariaatsruimte in gebouw REC J/K is opgeheven per 1 januari 2021.

De Kring is goed bereikbaar via het volgende e-mailadres: andragologie@uva.nl